

A Szegedért Alapítvány gálaestje, díjátadással

Holnap este díjakat osztanak a Nagyszínházban. A *Szegedért Alapítvány* hagyományos gálaestjén átadják többek között a kuratóriumi díjakat: a Művészeti Kuratórium *Mentes József* színművészt, a Tudományos Kuratórium *Dr. Simon Miklós* orvosprofesszort, a Társadalmi Kuratórium *Nikolényi Gábor* tanárt jutalmazza. A fődíj *Varga Mátyás* díszlettervezőé.

Szegedi arcélek – első kötet

Osztrovszky József írásai és beszédei

A jeles szegedi reformpolitikus, forradalmár tanácsnok s honatya, szabadságharc alatti kormánybiztos, jozefstadti fogoly, polgármester-polgármester és kúriai bírós, *Osztrovszky József* (1818–1899) születésének 175. évfordulója alkalmából *Reform, forradalom, kiegyezés* címmel jelenik meg Osztrovszky írásainak és beszédeinek gyűjteménye a Somogyi könyvtár *Szegedi arcélek* sorozatának első köteteként. A könyvet

gondozta és a szegedi forradalmár életrajzát írta: *Ruszoly József*.

A kötetet ma, március 12-én 17.30-kor dedikációval egybekötött könyvbemutatón *Apró Ferenc* mutatja be a város múltja iránt érdeklődőknek a Somogyi könyvtár alsó szintjén lévő előadóteremben.

A könyvtárban ugyanott Osztrovszky József és kora címmel kamarakiállítás lesz *Bali Edit* rendezésében.

A „Zenei hét századunk muzsikájából” ismét különlegességgel szolgált mindazoknak, akik szerdán este felkeresték a Konzervatórium hangversenytermét: századunk legnagyobb jelentőségű zeneszerzői életműveinek egyikébe nyertünk bepillantást. *Olivier Messiaen*, a századelő francia szülőtte immár végérvényesen lezárult pályafutása során sokszor és sokaknak adott olyan alapvető szakmai impulzusokat, erkölcsi és gondolkodásbeli mintákat, melyek – zenejének közvetlen élményével együtt – kitörölhetetlen nyomot hagynak századunk arculatán. A szegedi koncert éppen ezért különleges jelentőséggel bír: egy nálunk élő produkciókban eddig alig-alig hozzáférhető világba vezetett be. E világ – ahogyan azt az egykori Messiaen-tanítvány *Vidovszky László* lényegre tapintó gondolatmenete már bevezetőül feltárta, – három alapvető értékre épül: a kereszténység hitére, a mindent átható és megnevelő szeretetre, és a természet mélyseges és odaadó tiszteletére. A műsorösszeállítás gon-

A modern zenei hét harmadik napja

Vallomások hitről és szeretetről

Messiaen-émlékhangverseny a Konzervatóriumban

dosságának köszönhetően – a Szegeden csak korlátozottan rendelkezésre álló előadói lehetőségek ellenére – teljes képet nyerhettek a jelenlévők az életmű eme legfontosabb jellemzőiről.

Csanádi László jóvoltából a Messian-organamuzsika három darabból nyert keresztmetszetével kezdődött a program. E kompozíciók szuggesztivitása, közösséget megszólító mivolta persze nem érvényesülhetett teljes mértékben a rendelkezésre álló elektronikus hangszeren, amely kivált a mélyebb regiszterben mond csodót a játszott művek volument és tónust érintő igényeivel szemben. Ezen kompromisszumos megoldás is feltárta azonban a Messian-muzsika két rétegének – a csendes-meditatív és a ritmikai energiákat felszaba-

dító felületeknek – váltakozását, kontrasztját.

Lass Zoltán és *Bódás Péter* a szerző „madár-zenéinek” egyikét, „*A feketerigó*”-t szóltatta meg virtuózan és igen árnyaltan, a művészi jelenlét, az „itt és most” élményének megannyi pozitívumával, spontaneitás és tévyszerűség szerencsés egyensúlyával.

Az este legnagyobb feladatát *Maczák János*, *Dobos Márta*, *Sin Katalin* és *Kerek Ferenc* vállalta magára, az időbeli kereteit és szellemi jelentőségét tekintve egyaránt hatalmas alkotás, a „*Kvartett az idő végezetére*” megszólaltatásával. A szerző második világháborús sziléziai hadifogságában írott, a fogolytáborban annak idején véletlenszerűen rendelkezésre álló kamaraegyüttest – klarinétot, hegedűt,

csellót és zongorát – foglalkoztató héttételes mű óriási kihívás a mindenkor előadók számára: a koncentráció maximumát kikényszerítő, végletesen gazdag zenei anyag halatán szükségszerűen felidőződik a hadifoglyok tömege előtt egykor lezajlott bemutató szívszorító képe, s vele a szorongatott helyzetű ember hitének katartikus ereje. Mi – a maguk állította csapdákban vergődők irdatlan tömegéből néhányan – ezen az estén a közreműködők eltökélt odaadása, felelősség-vállalása révén átéltük, amint Messiaen zenéje egyszerre szól hozzánk s nevünkben is, miközben mindinkább magához emel és megtisztít.

Gönczy László

Elhunyt Petur Ilka

Petur Ilka színész, Jászai Mari-díjas érdemes művész életének 82. évében, március 9-én elhunyt. *Petur Ilka* 1912-

ben, *Vitárius Ilona* néven látta meg a napvilágot. 1934-ben lépett először színpadra. A főváros kisebb színházaiban kezdte pályáját, majd 1943-tól Szegeden játszott. A győri Kisfaludy Színházhoz 1950-ben szerződött, majd 1957-től Budapesten, a Jókai Színházban játszott.

Bemutatkozó előadás

A Szegedi Akadémiai Bizottság Filozófiai és Történettudományi Szakbizottsága szervezésében Wojtilla Gyula tanszékvezető egyetemi docens, a JATE Ókortörténeti Tanszékének új vezetője tart

bemutatkozó előadást az egyetem és a város tudományos közössége számára „Az indiai város Kelet és Nyugat között” címmel. Az előadás március 16-án, délután 5 órakor lesz, a SZAB székházában.

Tóth Gyula – Írók pórázon: A kötet az ‘50-es években alapított és a rendszerváltás idején megszüntetett Kiadói Főigazgatóság eddig publikálatlan irataiból tesz közzé több mint kétszázat. A Hivatal mindenre kiterjedő figyelme gazdaságossági és politikai alapon rostálta a kiadásra javasolt műveket. S hol egy regényfordulatot, hol egy lexikonbeli adatot helyezett a kívánt formában. (MTA Irodalomtudományi Intézete)

Carlo Goldoni – Vigjátékok: Válogatás egy sokszínű életműből, mely a XVIII. században az irodalomba emelte a színműírást. Négy klasszikus

Könyvvilág

Goldoni-komédia, talán a legjellemzőbbek, negyven év múltán – újra magyarul. (Európa)

Boris Vian – Tajtékos napok: Gátak nélkül beteljesedő szerelmi történet ez. A világot önfeledten habzsoló páré, melyen keresztül a szerző abszurd humorával, változatos örültségeivel bosszantja a hamis értékek, a pózokkal teli sznobizmus konzerválóit. (Merhávia)

Judith Hann – Barangolás

a tudományok világában: Különleges, meglepetésekkel teli kalandra hív ez a könyv. Egyszerű, otthon is elvégezhető kísérletek révén minden érdeklődő megismerheti a felfedezések élményét a természettudományok világában. Az ötletes kísérletek elvégzéséhez színes fényképsorozatok, bevezető magyarázatok és tanácsok nyújtanak segítséget. Az elsőrangúan illusztrált könyv végén kislexikon és

tárgymutató szolgál további tudnivalókkal. (Panem)

Jack Higgins – A führer parancsára: Higgins fölveszi a sas leszállt c. könyve befejezésének szálát, s újabb fordulatot, izgalmas történetet fon belőle, mely önállóan is megállja a helyét. (Maecenas)

Megmagyarázhatatlan...: A tudomány által elfogadott vagy elutasított, a fantasztikum és a csodák körébe tartozó természetfeletti történetekről, jelenségekről, titokzatos tárgyakról szól ez a kötet, melyet megdöbbentő fotók tesznek még érdekesebbé. (Panem)

Bányász J. István

Vita Szeged jövőjéről 20.

Eretnek gondolatok a város és egyetem viszonyáról

A sorozat 11. részében Az elfelejtett kultúra című hozzászólásban *dr. Szerdahelyi Zoltán* ezt írja: „... Szeged városának jelenleg is több központi (országosan is jelentékeny) közművelődési intézménye van. Megélné beszélni ezek jövőndő sorsáról...” Szeretném elmondani véleményemet, hátha másoknak is van ilyen, vagy ehhez hasonló, konkrétan a város és az egyetem kapcsolatáról. Állandóan visszatérő örök téma ezek egymáshoz való kapcsolata, az egymástól való elvárások igénye. Az egyetem város a városban, csak felleve a fiatalokat, szakmát ad kezükbe, majd más városokba kerülnek, ott hasznosítják a megszerzett tudásukat. Mi lenne, ha minden itt végzett egyetemista Szegeden akarna maradni? Mennyien harcolnak az ittmaradásért? Sokan! Mit „profitál” a város és az egyetem egymásból? Lehetne sorolni taxatív a pénzösszegeket, hogy ki mennyit adott, kapott. Terület,

épület, bár ha Kolozsvárról akkor máshová költözött volna az egyetem, most Szeged nem lenne „egyetemi város”. Mit jelentenek, kellene, hogy jelentessen az egyetemi polgárok jelenléte a városnak, és az egyetemi polgároknak a város? Ezzel is csak a város foglalkozik, az egyetemi polgár – nem! Sokszor jut fülembe az utca emberének véleménye az egyetemistákról, főleg valamilyen politikailag aktív időszakban, néha az az érzésem, hogy a szegediek nem mind és nagyon szeretik az egyetemistákat, lehet, hogy ez megfordítva is igaz. Konkrétan az alberti díjak azok, melyek objektív anyagi megítélés alá esnek a városlakók számára.

Kié Szegeden az egyetem? Természetesen – Szegedé. Természetesen? Szerintem az egyetemek nem lehetnek egy-egy városé, az egyetemek, bármely városban is vannak, mindig az egész országé! Minden egyetem az országnak nevel szakembereket és nem

csak egy-egy városnak. Az ide beáramlott egyetemistáktól nem lehet elvárni és tőlük megkövetelni a lokálpatriotizmust, talán csak a hazapatriotizmust kellene! Azoknak a városoknak pedig, ahol egyetem van, ezt kötelességük tudomásul venni, és nem egymás viszonyáról folytatni áldatlan és meddő vitákat. Roszszízüket is – mondanám. Ezeknek az egyetemi városoknak ezt a sorsot – vállalni kell! Tudomásul kell venni ezeknek a városoknak, hogy oktatási, kulturális híruk van, de ettől polgárai nem lesznek gazdagabbak! Hány kisebb városunk van, ahova nem is kellene egyetem, színház, még főiskola sem, mert csak a „gond” van velük, ráfizetések, mint a nevelés, és nem hoznak profitot. Az oktatás, a kultúra, a képzés kerül a legtöbbször a társadalomnak még akkor is, ha oktatóit alacsonyán fizeti és tárgyi feltételei is elmaradottak a világszínvonalhoz képest. Remekül fogalmaz *Marosi*

János: (Szó)csaták – Szegedért című, a 15. hozzászólásban: „... nálunk csak a *citoyen-mentalitás* alakult ki, és elvesztettük *burzsoáziánkat*.” Ezekhez a csak pénzt vivő „közművelődési intézmények” fenntartásához a szegény *citoyen* nem lesz alkalmas, csak a gazdag *burzsoá* mecénás réteg, én inkább felső tízezernek mondanám, „burzsujok” helyett. Minél szegényebb egy város, polgárai annál inkább viseltetnek ellenszenvvel az ott lévő egyetemek iránt. Az időnként fellángoló város-egyetem vitákban, véleményekben ezek a városi, polgári szemléletek, indulatok nagyon plasztikusan kitapinthatóak.

Átok, vagy áldás-e egy városnak az ott lévő egyetem? Ha népszavazásra kerülne sor ezekben az egyetemi városokban, vajon a városok népe arról hogyan szavazna? Megtartaná egyetemét, vagy vigyétek mihamarabb – lenne az eredmény? Azt gondolom, hogy ez a város-egyetem viszony téma csak meddő vitákat produkált eddig is, és ezt fogja tenni a jövőben is. Az egyetemi városoknak nemcsak vállalni, hanem szolgálniuk is kell – és szó nélkül – ezt a „terhet”, az egész ország nevében, egész népünk érdekében!

Dr. Veress Sándor

